

**Gminny Program Profilaktyki
i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
Behawioralnych oraz Przeciwdziałania Narkomanii
dla Gminy Iłów na lata 2026-2027**

Spis treści

WPROWADZENIE	3
Rozdział 1.	
Opis zjawiska problemów związanych z uzależnieniami.....	4
I Uzależnienia od alkoholu	4
II Uzależnienia od narkotyków i środków psychoaktywnych	4
III Uzależnienia behawioralne	5
IV Profilaktyka i kontrola w zakresie napojów energetycznych	5
Rozdział 2	
Diagnoza problemów społecznych w gminie Iłów i wnioski do realizacji.....	5
Rozdział 3	
Cel programu.....	12
Rozdział 4	
Zadania programu i sposoby realizacji.....	13
Rozdział 5	
Realizatorzy/Partnerzy.....	14
Rozdział 6	
Adresaci programu.....	15
Rozdział 7	
Oczekiwane rezultaty programu.....	15
Rozdział 8	
Źródła i zasady finansowania programu.....	16
Rozdział 9	
Postanowienia końcowe.....	16

Wprowadzenie

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Iłów na lata 2026–2027, zwany dalej „Programem”, stanowi lokalną strategię w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom oraz minimalizacji szkód zdrowotnych i społecznych wynikających z używania substancji psychoaktywnych i uzależnień behawioralnych. Dokument określa cele oraz zadania w obszarze rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii i uzależnień behawioralnych, a także związanych z nimi problemów rodzinnych i społecznych.

Program obejmuje w szczególności:

- zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych,
- wsparcie rodzin dotkniętych problemem uzależnień, w tym ochronę przed przemocą domową,
- prowadzenie działań profilaktycznych i edukacyjnych skierowanych do dzieci i młodzieży,
- opiniowanie i kontrolę lokalizacji oraz zasad sprzedaży napojów alkoholowych i energetycznych,
- wspieranie instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych działających na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom,
- organizację zajęć sportowych, rekreacyjnych oraz programów dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych.

Program jest kontynuacją działań realizowanych w latach ubiegłych, z uwzględnieniem priorytetów Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021–2025, przedłużonego do końca 2026 r., oraz rekomendacji Krajowego Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom z 2024 r. Po przyjęciu nowej edycji Narodowy Program Zdrowia na lata 2026–2030, Program zostanie dostosowany do jego założeń.

Realizacja Programu wymaga współpracy gminnej pomocy społecznej, placówek oświatowych, policji, sądu, ochrony zdrowia oraz organizacji pozarządowych. Programem objęte są dzieci i młodzież z terenu gminy, osoby dorosłe zagrożone uzależnieniami, osoby pijące szkodliwie i uzależnione, ich rodziny oraz osoby doświadczające przemocy domowej.

Podstawę finansową Programu stanowią dochody gminy z opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych, zgodnie z art. 41 ust.3 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. 2023 poz. 2151 t.j. z późn. zm).

Rozdział 1.

Opis zjawiska problemów związanych z uzależnieniami

I. Uzależnienie od alkoholu

Światowa Organizacja Zdrowia (WHO) wyróżnia trzy podstawowe obszary profilaktyki w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom od alkoholu: uniwersalne, selektywne i ukierunkowane, zależne od grupy odbiorców i rodzaju oddziaływania.

- Oddziaływania uniwersalne – kierowane do całej społeczności, obejmujące m.in. zakazy używania alkoholu w miejscach publicznych i pracy, przepisy dotyczące odpowiedzialności prawnej (np. jazda pod wpływem alkoholu), kampanie informacyjne oraz programy edukacyjne dla dzieci, młodzieży, rodziców i nauczycieli.
- Oddziaływania selektywne – adresowane do osób i środowisk szczególnie narażonych na ryzyko, takich jak dzieci z rodzin problemowych, osoby po pierwszych ryzykownych zachowaniach, osoby z zaburzeniami psychicznymi czy wychodzące z izolacji instytucjonalnej. Obejmują zajęcia edukacyjne, warsztaty oraz programy wzmacniające umiejętności psychospołeczne.
- Oddziaływania ukierunkowane – skierowane do osób już doświadczających problemów związanych z nadużywaniem alkoholu. Obejmują konsultacje specjalistyczne, identyfikację czynników ryzyka, wzmacnianie motywacji i samooceny, poprawę relacji interpersonalnych oraz rozwój umiejętności radzenia sobie w sytuacjach kryzysowych.

Skuteczność działań profilaktycznych zależy od właściwego dopasowania strategii do grupy docelowej, oparcia programów na podstawach naukowych i ich certyfikacji, systemowego podejścia obejmującego całe środowisko społeczne oraz prowadzenia ewaluacji. Ważnym elementem jest także popularyzacja zdrowego stylu życia, wzmacnianie kompetencji społecznych oraz budowanie relacji opartych na zaufaniu wobec osób i instytucji udzielających wsparcia.

II. Uzależnienie od narkotyków i środków psychoaktywnych

Zgodnie z definicją Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) oraz ustawą o przeciwdziałaniu narkomanii, uzależnienie jest stanem psychicznym i fizycznym wynikającym z używania substancji psychoaktywnych, prowadzącym do konieczności ich stałego lub okresowego przyjmowania. Narkomania oznacza używanie środków odurzających lub psychotropowych w celach niemedycznych, skutkujące powstaniem lub utrwaleniem uzależnienia.

Wyróżnia się dwa podstawowe wzorce używania substancji:

- okazjonalne eksperymentowanie – sporadyczne używanie, najczęściej w sytuacjach towarzyskich,
- problemowe używanie – długotrwałe stosowanie substancji nielegalnych, powodujące poważne konsekwencje zdrowotne i społeczne.

Uzależnienie rozwija się etapowo – od pierwszych eksperymentów po chroniczne zażywanie, prowadząc do utraty kontroli nad życiem. Wczesne podjęcie terapii zwiększa szanse na zatrzymanie rozwoju choroby i umożliwia nabycie umiejętności niezbędnych do życia w trzeźwości. Program gminny zakłada działania profilaktyczne, edukacyjne i terapeutyczne, dostosowane do różnych grup odbiorców, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa oraz rekomendacjami krajowymi.

III. Uzależnienia behawioralne

Uzależnienia behawioralne stanowią szczególną grupę zaburzeń psychicznych, polegających na nałogowym wykonywaniu określonych czynności, które prowadzą do krótkotrwałego poczucia ulgi i euforii, a następnie do narastającej potrzeby ich powtarzania. Do najczęściej występujących należą m.in. hazard patologiczny, zakupoholizm, fonoholizm, pracoholizm oraz uzależnienia od gier komputerowych i internetu, szczególnie obserwowane wśród dzieci i młodzieży.

Charakterystycznymi cechami uzależnień behawioralnych są: trudności w kontrolowaniu zachowań, wzrost tolerancji oraz występowanie objawów abstynencyjnych w przypadku ograniczenia możliwości wykonywania danej czynności. Skutki obejmują zarówno sferę zdrowotną, jak i społeczną, rodzinną oraz zawodową.

Podstawowe metody leczenia obejmują psychoterapię poznawczo-behawioralną, dialog motywujący, terapię indywidualną, grupową i rodzinną, a w uzasadnionych przypadkach także farmakoterapię. Celem terapii jest zmiana szkodliwych nawyków, rozwój umiejętności radzenia sobie z emocjami oraz poprawa funkcjonowania społecznego.

W profilaktyce kluczowe znaczenie mają:

- rozwijanie umiejętności psychospołecznych dzieci i młodzieży,
- wzmacnianie kompetencji wychowawczych rodziców i opiekunów, co przeciwdziała czynnikom ryzyka takim jak brak umiejętności radzenia sobie ze stresem, niska samoocena czy trudności w relacjach interpersonalnych.

IV. Profilaktyka i kontrola w zakresie napojów energetycznych

Napoje energetyczne, ze względu na wysoką zawartość kofeiny i innych substancji pobudzających, mogą prowadzić do rozwoju zachowań o charakterze uzależnieniowym, szczególnie wśród dzieci i młodzieży. Nadmierne ich spożywanie wiąże się z ryzykiem wystąpienia zaburzeń snu, problemów z koncentracją, nadpobudliwości, a także zwiększonego ryzyka sięgania po inne substancje psychoaktywne.

W ramach działań gminnego programu przewiduje się:

- prowadzenie działań edukacyjnych i informacyjnych dotyczących skutków zdrowotnych i społecznych nadmiernego spożywania napojów energetycznych,
- objęcie profilaktyką dzieci i młodzieży w placówkach edukacyjnych,
- wspieranie rodziców i opiekunów w zakresie kontroli i ograniczania dostępności napojów energetycznych,
- współpracę z instytucjami odpowiedzialnymi za przestrzeganie przepisów dotyczących sprzedaży napojów energetycznych, w szczególności w odniesieniu do osób niepełnoletnich.

Celem działań jest ograniczenie dostępności napojów energetycznych dla dzieci i młodzieży, podnoszenie świadomości społecznej oraz kształtowanie zdrowych nawyków żywieniowych i stylu życia.

Rozdział 2.

Diagnoza problemów społecznych w gminie Iłów i wnioski do realizacji.

Najważniejszymi źródłami informacji o zachowaniach ryzykownych wśród dzieci i młodzieży, są wyniki badań ogólnopolskich, realizowanych m.in. na zlecenie Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Krajowego Biura ds. Przeciwdziałania Narkomanii, Krajowego Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom oraz Krajowego Centrum ds. AIDS. Podstawą do określenia kierunków działań w Programie są również tematyczne opracowania,

które sporządzane są przez wyżej wymienione agencje i umieszczane na ich stronach internetowych. Istotną rolę stanowią także dane obrazujące sytuację w gminie, które zostają pozyskane od lokalnych podmiotów działających na rzecz ograniczenia problemu uzależnień i przemocy w rodzinie. Są to m. in. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Poradnia Terapii Uzależnień i Współuzależnienia od Alkoholu w Sochaczewie, Gminny Zespół Interdyscyplinarny czy Policja. Dane te czerpane są również w oparciu o wcześniejsze sprawozdania merytoryczne z realizacji zadań wspieranych przez Gminę. Działania prowadzone przez instytucje strzegące porządku publicznego oraz w obrębie służby zdrowia w sposób jednoznaczny pokazują problemy związane ze spożywaniem alkoholu i substancji psychoaktywnych. Poprzez zestawienie danych można zaobserwować dynamikę problemu związanego z piciem alkoholu i występujących uzależnień. Członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Behawioralnych oraz Przeciwdziałaniu Przemocy w Łowie zostali przeszkoleni z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, uzależnień behawioralnych.

Na dzień 31 grudnia 2024 roku na terenie gminy Łów zameldowanych na pobyt stały było **5821** osób, w tym 2901 mężczyzn i 2920 kobiet. (w 2023 r. – 2 945 kobiet i 2 923 mężczyzn). W Gminie Łów od kilku lat występuje tendencja spadkowa liczby ludności. Porównując do roku poprzedniego liczba mieszkańców gminy zmalała o 47 osób. W odniesieniu do poszczególnych kategorii wiekowych liczba mieszkańców gminy kształtowała się następująco:

- Liczba osób w wieku produkcyjnym wynosiła **3409**, z czego 1851 to mężczyźni, a 1558 kobiet.
- liczba kobiet w wieku 60 i więcej wynosiła **771** osób, a mężczyzn w wieku powyżej 65 lat **464** osoby.
- liczba kobiet w wieku 0-18 lat wynosiła 586 osób (w 2023 r. - 602), a liczba mężczyzn 591 osób (w 2023 r. - 611);
- liczba kobiet w wieku 19-60 lat wynosiła 1 558 osób (w 2023 r. – 1 580), a liczba mężczyzn w wieku 19-65 lat wynosiła 1 851 osób (w 2023 r. – 1 870);
- liczba kobiet w wieku 60 lat i więcej wynosiła 771 osób (w 2023 r. - 763), a mężczyzn w wieku powyżej 65 lat 464 osoby (w 2023 r. - 442)

Na terenie gminy Łów zameldowana jest jedna osoba mająca powyżej 102 lat, jest to kobieta urodzona w 1923 roku. Ponadto na terenie gminy Łów na dzień 31 grudnia 2024 r. na pobyt czasowy zameldowanych było **90** osób.

W 2024 roku zmarło **65** mieszkańców gminy Łów (w tym 31 kobiet i 34 mężczyzn). Jest tutaj widoczny spadek do lat ubiegłych (w 2023 roku – 73 osoby, w 2022 roku - 93 osoby, w 2021 roku - 100 osób). W Urzędzie Stanu Cywilnego w Łowie w 2024 roku sporządzono **34** akty zgonu (w roku 2023 – 39, w 2022 – 49)

Liczba zgonów w Gminie Łów w latach 2015-2024

Rok	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Liczba zgonów	65	75	71	64	73	86	100	95	73	65

Źródło: Urząd Gminy Łów - Statystyka Gminy Łów za 2024

W 2024 roku w gminie Iłów urodziło się **40** dzieci – **15** chłopców i **25** dziewczynek (w roku 2023 – 54, 2022 – 58, 2021– 68), można więc zaobserwować, że od kilku lat urodzenia w gminie sukcesywnie spadają.

Liczba urodzeń w Gminie Iłów w latach 2015-2024

Rok	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Liczba urodzeń	67	76	69	81	66	76	68	58	54	40

Źródło: Urząd Gminy Iłów - Statystyka Gminy Iłów za 2024

W 2024 roku Wójt Gminy Iłów wydał **550** dowodów osobistych. W roku 2024 w Urzędzie Stanu Cywilnego w Iłowie zarejestrowano łącznie **36** aktów małżeństwa. Ponadto w 2024 roku zarejestrowano **9** rozwodów dla aktów małżeństw sporządzonych w USC Iłów (w 2023 roku – 15, w 2022 - 8). Wystąpiono do Wojewody Mazowieckiego o nadanie medali dla **7** par obchodzących Jubileusz „Złote Gody”.

Średnia gęstość zaludnienia gminy wynosiła 45,30 osób na 1 km² (gęstość zaludnienia w Polsce wyniosła 120 osób na 1 km²). W ostatnich latach liczba ludności na terenie gminy systematycznie spada.

Liczba ludności w Gminie Iłów w latach 2015-2024

Rok	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Liczba ludności	6193	6172	6125	6125	6088	6049	5993	5919	5868	5821

Źródło: Urząd Gminy Iłów - Statystyka Gminy Iłów za 2024

Przeciwdziałanie przemocy:

Do Zespołu Interdyscyplinarnego w 2025 (stan na 30 listopada 2025 r.) wpłynęło 30 Niebieskich Kart (w tym założono 19 nowych). W roku 2024 wpłynęły 22 Niebieskie Karty (w tym założono 13 nowych). W roku 2023 wpłynęło 10 Niebieskich Kart , w roku 2022 roku założono 5 Niebieskich Kart, z czego w ciągu roku zamknięto 3 karty. W 2021 roku założono 6 Niebieskich Kart, 6 sprawców przemocy było pod wpływem alkoholu. W roku 2020 założonych było 9 Niebieskich Kart, w 6 przypadkach sprawcy byli pod wpływem alkoholu.

Analiza danych dotyczących liczby Niebieskich Kart w latach 2020–2025 wskazuje na narastający problem przemocy domowej, często powiązany z nadużywaniem alkoholu. Wzrost liczby ujawnianych przypadków świadczy o skuteczności działań zespołu interdyscyplinarnego i większej aktywności służb, jednak w dalszym ciągu wymaga dalszego wzmocnienia działań profilaktycznych i edukacyjnych.

Za skuteczne należy uznać:

- systematyczne ujawnianie i rejestrowanie przypadków przemocy,
- prowadzenie interwencji zakończonych zamknięciem części spraw,
- identyfikację związku między przemocą a alkoholem.

Obszary wymagające w dalszym ciągu poprawy:

- intensyfikacja działań profilaktycznych w zakresie nadużywania alkoholu,
- rozwój programów wsparcia rodzin i dzieci zagrożonych przemocą,
- lepsze monitorowanie efektów interwencji oraz skuteczniejsza koordynacja instytucji zaangażowanych w pomoc.

Zakłócenie porządku publicznego:

Z danych uzyskanych z Posterunku Policji w Iłowie wynika, że w roku 2025 (stan na 30 listopada 2025) wszystkich interwencji na terenie Gminy było 443, w roku 2024 - 440. W roku 2025 od 1 sierpnia 2025 roku do 31 stycznia 2026 roku policjanci podejmują działania zmierzające do wyeliminowania spożywania alkoholu w rejonie stacji paliw w Iłowie. W roku 2023 zatrzymani nietrzeźwi kierujący pojazdami na terenie gminy Iłów - 5, wypadki drogowe – 3, w tym jeden uczestnik pod wpływem alkoholu. Interwencji było 44, w tym interwencji publicznych -10. Przyjęto 9 zawiadomień o przemocy i groźbach, w tym 4 osoby nietrzeźwe. Wykroczenia z art. 43 ustawy o wychowaniu w trzeźwości –10 osób ukarano mandatem.

W roku 2022 zatrzymani nietrzeźwi kierujący pojazdami na terenie gminy Iłów -12, wypadki drogowe – 3, w tym jeden uczestnik pod wpływem alkoholu. Przyjęto 3 zawiadomienia o znęcaniu i groźbach. Interwencje domowe związane z nadużyciem alkoholu i przemocy - 6, 2 sprawców zatrzymano do wytrzeźwienia z czego dla jednego zastosowano prewencyjny nakaz opuszczenia posesji. Wykroczenia z art. 43 ustawy o wychowaniu w trzeźwości – ujawnionych 65, z czego sprawców 38 osób ukarano mandatem, pouczone 27 osób.

Analiza danych z lat 2020–2025 wskazuje, że alkohol pozostaje głównym czynnikiem ryzyka w przypadku przemocy domowej, wykroczeń drogowych oraz interwencji publicznych na terenie Gminy Iłów. Wzrost liczby Niebieskich Kart i interwencji świadczy o skuteczności działań służb w ujawnianiu przypadków przemocy, jednak pokazuje także narastającą skalę problemu.

Za skuteczne należy uznać:

- systematyczne ujawnianie i rejestrowanie przypadków przemocy,
- prowadzenie ukierunkowanych działań prewencyjnych (np. eliminacja spożywania alkoholu w miejscach publicznych),
- stosowanie środków prawnych wobec sprawców pod wpływem alkoholu.

Obszary wymagające dalszej pracy:

- intensyfikacja profilaktyki alkoholowej i edukacji społecznej,
- rozwój programów wsparcia rodzin i dzieci zagrożonych przemocą,
- lepsze monitorowanie efektów interwencji oraz skuteczniejsza koordynacja instytucji,

- uwzględnienie przemocy psychicznej, przejawiającej się w **nieradzeniu sobie z emocjami, awanturniczości i roszczeniowości**, jako istotnego obszaru działań profilaktycznych i terapeutycznych.

Wobec narastającej liczby interwencji i przypadków przemocy, w tym psychicznej (nieradzenie sobie z emocjami, awanturniczość, roszczeniowość) oraz silnego związku z nadużywaniem alkoholu, w dalszym ciągu należy wzmocnić działania profilaktyczne, edukacyjne i terapeutyczne oraz zintensyfikować współpracę instytucji w celu skuteczniejszej ochrony mieszkańców.

Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w Gminie Iłów.

Łączna liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych na terenie gminy Iłów wynosi 13 (stan na grudzień 2025r.).

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Iłowie przeprowadza kontrole punktów handlowych sprzedających napoje alkoholowe, pod kątem przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń. Kontrole podejmowane są w miarę możliwości we wszystkich placówkach ze sprzedażą alkoholu. W 2025 r. - przeprowadzono 13 kontroli. Nie stwierdzono żadnych nieprawidłowości. W 2025 roku likwidacji uległ 1 punkt sprzedaży napojów alkoholowych, w 2024 – 3 punkty sprzedaży napojów alkoholowych.

Leczenie uzależnienia

Kluczowym podmiotem w zakresie leczenia uzależnień od alkoholu, narkotyków oraz świadczenia pomocy osobom współuzależnionym w powiecie jest Poradnia Uzależnienia w Sochaczewie. Z jej pomocy korzystają zarówno osoby uzależnione, jak i członkowie ich rodzin, a liczba zgłoszeń systematycznie wzrasta. Osoby z terenu gminy korzystają także z leczenia stacjonarnego w wyspecjalizowanych ośrodkach w Gostyninie-Zalesiu oraz Pruszkowie.

Na terenie gminy szczególną rolę w zakresie wsparcia pełni punkt konsultacyjny i wspierający osoby uzależnione oraz współuzależnione, działający w Środowiskowej Hali Sportowej. Dyżury pełnią tam terapeuta ds. uzależnień oraz psycholog w środy, którzy prowadzą systematyczne rozmowy, udzielają pomocy motywującej i kierują do specjalistycznych placówek (psychiatra, psycholog dziecięcy, logopeda, fundacje, seksuolog). W 2025 r. do punktu zgłosiło się łącznie ponad 100 osób, w tym 42 osoby współuzależnione, 12 osób uzależnionych, 4 osoby doświadczające przemocy domowej, 1 osoba gorąca przemoc po konsultacji skierowana do fundacji, 2 osoby po stracie bliskich oraz osoby wymagające wsparcia rodzinnego.

Zainteresowanie punktem rośnie z roku na rok, co potwierdza potrzebę zwiększenia jego dostępności, szczególnie dla osób współuzależnionych i rodzin dotkniętych problemem alkoholowym. Pomoc udzielana w punkcie ma charakter długotrwały, opiera się na godzinnych rozmowach terapeutycznych i nie może być wymierna w prostych statystykach, jednak jej znaczenie dla poprawy funkcjonowania społecznego i rodzinnego jest kluczowe. W 2024 r. do Poradni leczenia uzależnień zgłosiło się ogółem 95 osób współuzależnionych, 32 uzależnionych. Do Poradni zdrowia psychicznego zgłosiło się 40 osób. Ogółem 167 osób.

W 2023 r. do Poradni leczenia uzależnień zgłosiło się ogółem 87 osób współuzależnionych, 22 uzależnionych. Do Poradni zdrowia psychicznego zgłosiło się 35 osób. Ogółem 144 osoby.

W roku 2021 - 37 osób, 20 osób współuzależnionych. W roku 2020 - 26 osób, 17 osób współuzależnionych. W 2019r. z pomocy poradni skorzystała 25 osób, 15 osób współuzależnionych. W roku 2020 - 26 osób, 17 osób współuzależnionych.

Przedstawione wyżej dane stanowią przesłankę do konieczności kontynuowania obranych i realizowania nowych kierunków działań profilaktycznych w naszej gminie. Działania kierowane do młodzieży, ich rodziców czy wychowawców należy weryfikować i szukać rozwiązań, które będą dostosowane do aktualnych potrzeb oraz nowych wyzwań. Niezbędnym jest również kontynuowanie systematycznych kontroli w szczególności sprzedaży i podawania używek nieletnim.

Rozmiary i skutki aktualnie występujących problemów alkoholowych i narkomanii tworzą bardzo poważne zagrożenia dla funkcjonowania społecznego i ekonomicznego naszej społeczności. Spożywanie alkoholu i używanie narkotyków, nieradzenie sobie z emocjami jest przyczyną wielu ryzykownych zachowań, jakie podejmują młodzi ludzie. Ma bezpośredni wpływ na stan ich zdrowia oraz jakość życia. Młody, rozwijający się organizm ma znacznie mniejszą niż dorosły tolerancję na alkohol i narkotyki. Z dotychczasowego rozeznania prowadzonego przez członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, jak i Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej wynika, że na terenie gminy występuje problem alkoholizmu i związanej z nim przemocy domowej. Nadużywanie alkoholu bardzo często wynika z braku umiejętności radzenia sobie z problemami życiowymi, tj. brak pracy, niezaradność, kłopoty rodzinne, ale także z chęci zaimponowania kolegom czy koleżankom. Coraz częściej sięga po alkohol, używki młodzież. Nadużywanie alkoholu bardzo często jest przyczyną przemocy w rodzinach, w wyniku, której cierpią przede wszystkim dzieci. Dlatego tak bardzo ważnym zadaniem jest pomoc w podejmowaniu leczenia nie tylko przez osoby nadużywające alkoholu, ale także pomoc ich rodzinom. Szczególnie istotną rolę w walce z problemem alkoholowym odgrywa Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Program na rok 2026 i rok 2027 swoim zasięgiem obejmuje grupy ryzyka i osoby uzależnione. Systematyczny wzrost liczby osób korzystających z Poradni Uzależnienia w Sochaczewie oraz z lokalnego Punktu Konsultacyjnego w Środowiskowej Hali Sportowej jednoznacznie wskazuje na narastającą skalę problemów związanych z uzależnieniami i współuzależnieniem w gminie Iłów. Szczególna rola terapeuty i psychologa, którzy prowadzą rozmowy zarówno w punkcie, jak i podczas wyjazdów z pracownikami Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Iłowie, potwierdza znaczenie bezpośredniego i kompleksowego wsparcia dla mieszkańców. W związku z tym konieczne jest dalsze rozwijanie działań profilaktycznych oraz zwiększenie dostępności Punktu konsultacyjnego, aby skutecznie odpowiadać na potrzeby osób uzależnionych, współuzależnionych i rodzin dotkniętych problemem alkoholowym oraz przemocą.

Działania profilaktyczne w jednostkach oświatowych

Na terenie gminy Iłów działania profilaktyczne w szkołach i przedszkolach stanowią istotny element lokalnej strategii przeciwdziałania uzależnieniom. Placówki oświatowe, we współpracy z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej, realizują szereg przedsięwzięć ukierunkowanych na edukację, rozwój umiejętności psychospołecznych oraz kształtowanie zdrowego stylu życia wśród dzieci i młodzieży.

W ramach działań profilaktycznych:

- korzystają z dofinansowania na organizację wyjazdów i wycieczek edukacyjnych, które łączą elementy rekreacji z warsztatami dotyczącymi zdrowego stylu życia i przeciwdziałania uzależnieniom,

- realizowane są programy multimedialne (m.in. EduLyke - platforma z kursami edukacyjnymi, warsztaty dotyczące rozwoju kompetencji miękkich, zdrowia psychicznego, profilaktyki uzależnień i inne certyfikowane programy profilaktyczne), które w atrakcyjnej formie przekazują wiedzę o skutkach używania alkoholu i narkotyków,
- organizowane są przedstawienia teatralne i inscenizacje profilaktyczne, przygotowywane przez profesjonalne grupy artystyczne lub samych uczniów, ukazujące konsekwencje zachowań ryzykownych,
- prowadzone są warsztaty i zajęcia interaktywne rozwijające umiejętności radzenia sobie ze stresem, budowania poczucia własnej wartości oraz podejmowania odpowiedzialnych decyzji,
- szkoły realizują także projekty integracyjne i sportowe, które promują aktywne formy spędzania czasu wolnego jako alternatywę dla sięgania po używki.

Działania te są systematycznie wspierane finansowo przez gminę, co pozwala na ich szeroką dostępność i atrakcyjną formę. Zainteresowanie uczniów oraz pozytywne opinie dyrektorów, nauczycieli i rodziców potwierdzają skuteczność podejmowanych inicjatyw.

Skala problemów uzależnień w gminie Iłów rośnie, co wymaga dalszego rozwijania działań profilaktycznych, zwiększenia dostępności punktów wsparcia oraz wzmocnienia współpracy instytucji lokalnych. Priorytetem na lata 2026–2027 powinno być wsparcie rodzin, intensyfikacja profilaktyki wśród dzieci i młodzieży oraz skuteczna kontrola sprzedaży alkoholu i substancji psychoaktywnych.

Wnioski:

1. Rosnąca liczba zgłoszeń do Poradni Uzależnienia w Sochaczewie oraz lokalnego Punktu Konsultacyjnego w Iłowie, wzrost liczby Niebieskich Kart wskazuje na większą aktywność służb, ale także na narastającą skalę problemu przemocy. Jednoznacznie wskazuje na narastającą skalę problemów związanych z uzależnieniami i współuzależnieniem.
2. Punkt konsultacyjny w Środowiskowej Hali Sportowej pełni kluczową rolę w udzielaniu wsparcia mieszkańcom, szczególnie rodzinom i osobom współuzależnionym.
3. Uzależnienia młodzieży oraz związane z nimi ryzykowne zachowania wymagają intensyfikacji działań profilaktycznych i edukacyjnych w szkołach oraz w środowisku lokalnym.
4. Alkohol jako główny czynnik ryzyka pozostaje przyczyną przemocy domowej i problemów społecznych – konieczne jest dalsze wzmacnianie działań Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
5. Rodziny dotknięte problemem uzależnień powinny być objęte kompleksowym wsparciem – zarówno terapeutycznym, jak i socjalnym.
6. Kontrole sprzedaży alkoholu i używek nieletnim muszą być kontynuowane i systematycznie prowadzone.
7. Konieczne jest dalsze utrzymanie i rozwijanie programów profilaktycznych w szkołach, ponieważ cieszą się dużym zainteresowaniem i realnie wpływają na postawy młodzieży.
8. Dofinansowanie wyjazdów i programów multimedialnych powinno być kontynuowane i rozszerzane, aby objąć jak największą liczbę uczniów.
9. Warto zwiększyć liczbę warsztatów dla rodziców i wychowawców, aby wzmocnić kompetencje wychowawcze i przeciwdziałać czynnikom ryzyka w środowisku rodzinnym.

Rozdział 3.

Cel programu

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Behawioralnych oraz Przeciwdziałania Narkomanii określa zakres i formę zadań realizowanych jako zadanie własne gminy. Jego nadrzędnym celem jest tworzenie spójnego systemu działań profilaktycznych i naprawczych, zmierzających do zapobiegania powstawaniu nowych problemów, a także zmniejszania rozmiarów problemów już istniejących. Program wyznacza cele oraz sposoby rozwiązywania problemów uzależnień i związanych z nimi trudności rodzinnych i społecznych na terenie gminy.

Skuteczność działań podejmowanych na rzecz rozwiązywania problemów uzależnień uwarunkowana jest zaangażowaniem i rzetelną współpracą wielu różnych podmiotów, dlatego celem głównym programu jest integracja na rzecz profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień w Gminie Iłów.

Cele szczegółowe programu:

- Promowanie trzeźwego i zdrowego stylu życia wśród dzieci, młodzieży i dorosłych.
- Wzmacnianie roli rodziny jako czynnika chroniącego przed zachowaniami ryzykownymi.
- Edukacja o szkodliwości alkoholu, narkotyków, uzależnień behawioralnych oraz napojów energetycznych.
- Ograniczanie dostępności substancji psychoaktywnych i przeciwdziałanie obniżaniu wieku inicjacji alkoholowej.
- Zmniejszanie szkód zdrowotnych, psychologicznych i społecznych wynikających z uzależnień i przemocy domowej.
- Wspieranie osób podejmujących leczenie odwykowe i utrzymujących abstynencję.
- Organizowanie alternatywnych form spędzania wolnego czasu dla dzieci, młodzieży i seniorów.
- Rozwijanie lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Program tworzy spójny system działań profilaktycznych i naprawczych, integrując różne instytucje i środowiska lokalne. Jego celem jest ograniczanie skali uzależnień, podnoszenie świadomości społecznej oraz wspieranie rodzin i osób dotkniętych problemem alkoholowym, narkotykowym czy behawioralnym. Szczególny nacisk położono na edukację młodzieży w zakresie zdrowego stylu życia, racjonalnego odżywiania i ograniczania spożycia napojów energetycznych, co stanowi ważny element profilaktyki i ochrony zdrowia. W ramach celów szczegółowych program obejmuje również działania edukacyjne dotyczące wpływu napojów energetycznych oraz nieprawidłowych nawyków żywieniowych na zdrowie i samopoczucie młodego człowieka. Napoje energetyczne, ze względu na wysoką zawartość kofeiny i cukru, mogą prowadzić do nadmiernego pobudzenia, zaburzeń koncentracji, problemów ze snem, a w konsekwencji do obniżenia kondycji psychicznej i fizycznej. Nieprawidłowe odżywianie sprzyja pogorszeniu nastroju, spadkowi energii i zwiększa podatność na zachowania ryzykowne. Dlatego program kładzie nacisk na kształtowanie świadomości w zakresie racjonalnego odżywiania i ograniczania spożycia napojów energetycznych, traktując zdrowe żywienie jako istotny element profilaktyki uzależnień i wspierania prawidłowego rozwoju dzieci i młodzieży. Włączenie do programu działań edukacyjnych dotyczących napojów energetycznych

oraz wpływu żywienia na samopoczucie młodego człowieka jest konieczne, ponieważ nadmierne spożycie kofeiny i cukru prowadzi do zaburzeń koncentracji, problemów ze snem i obniżenia kondycji psychicznej. Nieprawidłowe nawyki żywieniowe sprzyjają pogorszeniu nastroju i zwiększają podatność na zachowania ryzykowne. Dlatego promocja zdrowego odżywiania i ograniczania napojów energetycznych stanowi ważny element profilaktyki uzależnień oraz wspierania prawidłowego rozwoju dzieci i młodzieży.

Rozdział 4.

Zadania Programu i sposoby ich realizacji

Podstawy prawne realizacji programu:

- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2023 r. poz. 2151, t.j. z późn. zm.), w szczególności art. 13, 14, 15 oraz art. 131.
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2023 r. poz. 1939, t.j. z późn. zm.), art. 10 ust. 1.

Gminny program profilaktyki skierowany jest do wszystkich grup społecznych i opiera się na zintegrowanych działaniach profilaktycznych chroniących przed podejmowaniem ryzykownych zachowań, minimalizujących szkody zdrowotne i ekonomiczne, wynikające z nadużywania alkoholu i innych substancji psychoaktywnych, uzależnień behawioralnych, przemocy i innych. Głównym celem będą programy opóźnienia inicjacji alkoholowej, nikotynowej i pierwszych eksperymentów z substancjami psychoaktywnymi. Ponadto będą realizowane programy dotyczące uzależnień behawioralnych i ograniczania picia napojów energetycznych. Mowa tu o nowej grupie uzależnień psychicznych, które wiążą się z nałogowym wykonywaniem pewnych przyjemnych czynności. Ich realizacja prowadzi do krótkotrwałego uczucia euforii i ulgi, po czym pojawia się jeszcze silniejsza potrzeba ich powtórzenia. Prowadzi to do błędnego koła uzależnienia.

Zadania programu obejmują:

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i współuzależnionych oraz wsparcie rodzin z problemem alkoholowym, narkotykowym czy behawioralnym.
 - Prowadzenie punktu konsultacyjnego.
 - Finansowanie zajęć terapeutycznych i porad diagnostycznych.
 - Współpraca z Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.
 - Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (m.in. procedury leczenia odwykowego).
2. Pomoc psychospołeczna i prawna rodzinom z problemem uzależnień, w tym wszczynanie procedury „Niebieska Karta”, motywowanie do leczenia odwykowego, kierowanie wniosków do sądu o obowiązek leczenia.

3. Profilaktyczna działalność informacyjna i edukacyjna – programy w szkołach, kampanie społeczne, konkursy, festyny, zajęcia sportowe, działania na rzecz dożywiania dzieci w programach socjoterapeutycznych.
 - o Edukacja sprzedawców alkoholu w zakresie przestrzegania zakazów wynikających z art. 13–15 ustawy.
 - o Uwzględnienie działań dotyczących napojów energetycznych i wpływu żywienia na zdrowie młodzieży jako elementu profilaktyki.
4. Wspomaganie działalności instytucji i organizacji pozarządowych prowadzących działania profilaktyczne i wspierających osoby uzależnione.
5. Interwencje w związku z naruszeniem przepisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości – kontrole punktów sprzedaży alkoholu, występowanie przed sądem jako oskarżyciel publiczny.

Rozdział 5.

Realizatorzy/Partnerzy

1. Realizatorem programu jest Wójt poprzez podmioty:
 - a) Komisję Rozwiązywania problemów Alkoholowych w zakresie:
 - inicjowania działań z zakresu polityki społecznej gminy dotyczących problemów alkoholowych, behawioralnych, narkomanii i innych uzależnień istniejących w gminie;
 - kontroli przestrzegania zasad, warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż lub podania napojów alkoholowych (na podstawie upoważnienia wydanego przez Wójta Gminy – art. 18 ust.8 Ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 października 1982 r.);
 - podejmowania interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art.131 i 15 Ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 października 1982 r. oraz występowania przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego
 - cyklicznego prowadzenia rozmów z osobami dorosłymi nadużywającymi alkoholu, środków psychoaktywnych o którym mowa w art. 24 Ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 października 1982 r. mających na celu określenie problemu, edukacji i motywację do leczenia odwykowego, w przypadku braku zgody kierowanie wniosków do biegłych sądowych w celu wydania opinii, w przedmiocie uzależnienia, a następnie do sądu lub odpowiednio do prokuratury;
 - cyklicznego prowadzenia rozmów z członkami rodzin, w których występuje problem uzależnień mających na celu rozeznanie problemu, wsparcie, edukację i motywację do podejmowania działań zmierzających do poprawy funkcjonowania rodzin w środowisku;
 - opiniowania wydania zezwoleń na sprzedaż lub podawanie napojów alkoholowych pod względem zgodności lokalizacji punktu sprzedaży z Uchwałą Rady Gminy, o których mowa w art.12 ust.1 i 2 Ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 października 1982 r.(limit i lokalizacja punktów, w których sprzedawane i podawane są napoje alkoholowe, analizy kontroli oświadczeń o wysokości sprzedaży napojów alkoholowych;

- aktywnego włączania się w realizację procedury Niebieska Karta i uczestnictwo w posiedzeniach Zespołów Interdyscyplinarnych ds. przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i grupach roboczych;
 - monitorowanie reklam alkoholu znajdujących się na terenie gminy.
2. Inne podmioty, realizujące swoje ustawowe zadania w obszarach wymienionych w Programie, bądź podmioty, którym zlecane są zadania Programu, w tym Sądy, Prokuratura, Policja, podmioty lecznicze, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Zespół Interdyscyplinarny, Gminny Ośrodek Kultury, Punkt Konsultacyjny, placówki oświatowe, Gminna Biblioteka Publiczna oraz organizacje zajmujące się edukacją, kulturą, pomocą społeczną, sportem i rekreacją.
 3. Instytucje i podmioty współpracujące z realizatorami programu:
 - a) organizacje pozarządowe oraz podmioty o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie z terenu gminy Iłów,
 - b) Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Rozdział 6.

Adresaci programu

1. Program adresowany jest do wszystkich mieszkańców gminy, a w szczególności do:
 - a) dzieci, młodzieży i ich rodziców (w tym rodzin dysfunkcyjnych),
 - b) kobiet ciężarnych i ich rodzin,
 - c) kadry pedagogicznej szkół, wychowawców przedszkoli, pedagogów, psychologów,
 - d) członków organizacji pozarządowych,
 - e) przedstawicieli lokalnych organizacji działających na rzecz profilaktyki uzależnień,
 - f) osób uzależnionych/pijących szkodliwie i ryzykownie oraz ich rodzin,
 - g) lekarzy pierwszego kontaktu,
 - h) sprzedawców napojów alkoholowych,
 - i) kierowców pojazdów.

Rozdział 7.

Oczekiwane rezultaty programu

1. Oczekiwany rezultatami programu jest zmniejszenie bądź ograniczenie zjawiska występowania problemów alkoholowych, behawioralnych i narkomanii.
2. Wskaźniki oceny realizacji programu:
 - a) liczba porad, konsultacji udzielonych przez Punkt Konsultacyjny,
 - b) liczba rozmów motywujących przeprowadzonych przez Komisję,
 - c) liczba kampanii o charakterze profilaktycznym adresowanych do różnych grup wiekowych,
 - d) liczba osób, wobec których podjęte zostały czynności przez Komisję i prokuraturę, zmierzające do orzeczenia przez sąd poddania się leczeniu odwykowemu,
 - e) liczba godzin przepracowanych przez psychologa, psychoterapeutę w Punkcie Konsultacyjnym,
 - f) liczba wniosków skierowanych do Komisji o wszczęcie procedury zastosowania przez Sąd obowiązku podjęcia leczenia odwykowego,
 - g) liczba osób biorąca udział w zajęciach sportowych realizowanych na boiskach wielofunkcyjnych,

- h) liczba warsztatów, spektakli i programów profilaktycznych realizowanych w szkołach, przedszkolach i żłobku,
- i) liczba osób biorących udział w warsztatach, spektaklach i programach realizowanych w szkołach, przedszkolach i żłobku.

Rozdział 8.

Źródła i zasady finansowania programu

1. Źródłem finansowania zadań programu są środki pochodzące z opłat na korzystanie z zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych.
2. Program realizowany będzie przez cały rok kalendarzowy.
3. Realizację zadań związanych z obsługą biurową Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Wójt Gminy powierzy w drodze odrębnej umowy.
4. Realizacja zadań w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii finansowana będzie ze środków pochodzących z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
5. Środki przeznaczone na:
 - a) przeciwdziałanie narkomanii – 3 000,00 zł,
 - b) przeciwdziałanie alkoholizmowi – 97 000,00 zł.

Rozdział 9.

Postanowienia końcowe

1. Członkom Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych ustala się wynagrodzenie w wysokości 300 złotych brutto za posiedzenie.
2. Ustala się wynagrodzenie dla Przewodniczącego Komisji w wysokości 450 złotych brutto za posiedzenie.
3. Podstawą wypłaty wynagrodzeń członkom Komisji są listy obecności na posiedzeniach Komisji zatwierdzone przez Przewodniczącego Komisji
4. Podmiot ubiegający się o udzielenie dofinansowania ze środków Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii składa wniosek o dofinansowanie według wzoru stanowiącego załącznik do Programu.
5. W celu prawidłowego wydatkowania środków finansowych przeznaczonych na realizację Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii Wójt Gminy Iłów zarządzeniem powołuje Zespół opiniujący wydatki Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii.

WNIOSEK

**o dofinansowanie ze środków
Gminnego Programu Profilaktyki Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
Behawioralnych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Iłowie na lata 2026 - 2027**

CZEŚĆ „A” – INFORMACYJNA

I.

Nazwa lub imię i nazwisko wnioskodawcy

II.

Adres	
Nr telefonu	
Adres e-mail	

III.

Osoba upoważniona do reprezentowania wnioskodawcy

Imię i nazwisko
Stanowisko

IV.

Forma organizacyjno – prawna wnioskodawcy*

Placówka oświatowo – wychowawcza, instytucja kultury, jednostka budżetowa, podmiot prowadzący działalność gospodarczą, inna: jaka?	
---	--

CZEŚĆ „B” – PROGRAMOWA

I.

Nazwa programu / projektu/ przedsięwzięcia

II.

Osoba odpowiedzialna za nadzór nad realizacją, jej kwalifikacje do realizacji zadania

Imię i nazwisko	
Stanowisko	
Nr telefonu	
Adres e-mail	

III.

Opis programu / projektu / przedsięwzięcia – opis poszczególnych działań, metod i form pracy / realizacja profilaktyki uzależnień

IV.

Uzasadnienie potrzeby realizacji – diagnoza opis potrzeb

V.

Zakładane cele

VI. Zakładane rezultaty / efekty

VII. Charakterystyka i liczba uczestników / odbiorców

VIII. Termin i miejsce realizacji (w przypadku działań cyklicznych – terminy ich przebiegu)

CZEŚĆ „C” – FINANSOWA

I.

Budżet programu / projektu/ przedsięwzięcia

Lp.	Nazwa wydatku	Inne źródła finansowania	Kwota wnioskowana	Koszt całkowity (w zł)

II.

Pozafinansowy wkład własny w realizację programu / projektu/ przedsięwzięcia, posiadana baza materialna

Niniejszym zobowiązuje się do wykorzystania przyznanych środków finansowych zgodnie z ich przeznaczeniem, a w szczególności do ich zwrotu w przypadku, gdy nie będą wykorzystane na realizację programu / projektu/ przedsięwzięcia określonego w niniejszym wniosku.

Data, miejscowość

pieczęć, czytelny podpis

DECYZJA ZESPOŁU OPINIUJĄCEGO

Podpisy Zespołu Opiniującego